

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Problema naționalității.

VIII.

Când s'a adus legea despre școala poporală confesională (în Prusia), conservativii noștri au sărbătorit un mare triumf, pe care vechiul membru al parlamentului, Manteuffel, l-a exprimat în casa de sus cu cuvintele următoare: „Acum am pus stavilă social-democrației!” Dar acea n'a spus, că instruându-se copiii poloni în limba germană în școală, prin această suferă educația. Imi spusesese odată primarul unui oraș din Schleswig, că la ei, în școlile orașenești, la clasele de jos vin aplicați numai astfel de învățători, cari cunosc bine limba Frigonilor, căci nici chiar învățătorii din învecinata provincie Hanovera nu se pot înțelege cu micii copii ai Frigonilor, dacă nu cunosc dialectul lor, iar prin această suferă educația și educația.

Să nu uităm, că e vorba cam de aceeași limbă. Cu cât mai grav trebuie să fie deci cazul, când se întâlnesc în școală, ca necunoscute, o limbă germană și una slavă! (Ori cea maghiară cu cea română).

Cât de sărăcăcios e sporul în instrucție, în școlile noastre germane-polone, s'a spus în revista „Christliche Welt” (anul 1902, num. 45) din partea editorului revistei, pe temeiul experiențelor proprii. Dar rezultatul acestor triste constatări nu a fost, firește, acela, ca guvernul să fi schimbat sistemul, ci după cum am aflat, acela, că învățătorii au primit îndrumare strictă să nu mai permită în viitor să intre în școală persoane particulare (neoficioase)! Și mi-a spus și un agrarian, la care erau angajați ca muncitori Sași din Ardeal, că a constatat cu mirare, cât de superiori sunt acestia în cultură față de Polonii săi proprii.

Dar eu întreb, că oare Polonii din Prusia nu sunt espusi, în măsura

în care rămân îndărât în cultură, celor mai nebune agitațiuni, legând de pretensiunile lor îndreptățite și de cele utopice și năroade?

Guvernul spune așa, că lupta culturală a născut necesitatea impunerii limbii germane în școli. Dar motivarea aceasta eu nu pot să o înțeleg. Guvernul doară a preferat, cu privire la lupta culturală, și cu tot dreptul, o retragere onorifică, față de o rușinoasă înfrângere. De ce dară nu a fost revocată în privința aceasta dispoziția legislațiunii cu privire la lupta culturală? De bună seamă ipoteza în politica polonă va fi aceea, că Rușii cuceresc teren cu ideea panslavismului, deci primejdiile ce pot să rezulte din faptul acesta au să fie prevenite prin germanizarea Polonilor din Prusia, în timpul cel mai scurt. Mai vine apoi luat în seamă și alt lucru, anume faptul, că glorioasele succese din anii 1870/71 au cam înfrântat capetele Nemților și au dat curs liber maniei de germanizare, propagată de Germanii bătrâni.

Dar abstragând dela valoarea morală a luptei purtate în contra unei limbi materne, e de importanță și desăvârșitul *nesucces* al luptei. Nu numai la noi, ci pretutindenea, mai ales la Cehi (ba și la Români!), ne arată statistica cu cea mai mare esacitate, că toate opintirile naționale rămân astăzi zadarnice și nu dau nici un rezultat pozitiv. Dacă germanizarea școlilor la noi ar avea rezultatul dorit, atunci ar trebui să scadă numărul acelor, cari nu știu nemțește. Dar nu scade. După statistica cea mai nouă numărul sudiților prusieni de limbă polonă e ceva mai mare decât înainte cu 15 ani!

Dar presupunând chiar, că va succeda guvernului prusian să împedecă de tot întrebunțarea limbii polone. Pentru germanizare ce s'a făcut prin aceasta? Am arătat pe

la începutul lucrării acesteia, că naționalitatea nu își are rădăcinile în limbă, și chiar unul dintre hacatiști, Witting, a recomandat consoților sei de principii, ca din motivul acestei lupte în contra limbii să fie sistată.

O dovadă interesantă cât de neînsemnată e în realitate chestia limbii pentru rezultatul final al luptei naționale, ne dau raporturile din Irlanda. Acolo așa stau lucrurile, că Irlandezii cei mai înaintați în etate vorbesc aproape numai limba lor, dar înțeleg și englezește, pe când cei mai tineri vorbesc aproape numai englezește și înțeleg puțin și limba lor maternă. Dar pentru aceea nu va putea nici un German să afirme, că prin această problema irlandeză e adusă barem cu ceva mai aproape de rezolvare. Din contră, evenimentele din urmă au scos la iveală faptul, că radicalismul se lățește tocmai printre elementele mai tinere ale Irlandezilor.

Din punctul nostru de vedere trebuie să considerăm limba polonă ca o parte din cultura polonă, prin urmare ținem de îndatorat statul, să promoveze și limba aceasta, fiindcă ea e limba comună a milioanelor de cetățeni ai statului. Și în privința aceasta suntem earăși de o părere cu cel mai mare cugetător al poporului nostru, cu Kant, care spunea din cuvânt în cuvânt următoarele: „În general, dacă și nu se poate aștepta dela orice limbă astfel de mari câștiguri, totuși, pentru cultivarea fiecărui popor din vre-o țară, de ex. pentru Polonii din Prusia, de mare importanță este îndrumarea lor în instrucția din școală și dela amvon într-o limbă curată, chiar și dacă s'ar vorbi aceasta numai în afară de hotarele țării, care limbă trebuie făcută accesibilă pentru ei, fiindcă limba e mai acomodată pentru croirea particularității unui popor și prin ea devine modul de cugetare mai limpede, mai luminos.”

Va să zică, Kant spune, că chiar dacă și-ar perde Polonii limba, noi ar trebui să le-o dăm pe cale artificială iarăși îndărât, făcând ea parte din cultura lor națională, pentru ca pe calea aceasta să le ajutăm la dezvoltarea specifică a acestei culturi. Dar firește, faptul acesta nu a împedecat pe ministrul de culte din Prusia, pe domnul Studt, ca să provoace cu ocaziunea serbărilor mari de aniversare din Königsberg, aranjate întru memoria lui Kant, pe toți cei ce erau de față, — în numele lui Kant, — să dea guvernului tot sprijinul pentru a putea realiza politica actuală, inaugurată față de Poloni!..

Rostul instrucției religioase

de G. Fl. Preșmereanu.

(Fine.)

Având a stăruie pe lângă o simplificare a planului de învățământ în școală, pentru a duce mai ușor în îndeplinire această propunere, putând astfel pune capăt boalei superficialității, ce atât de mult gra-sează în sistemul nostru de instrucție, voi face acum o scurtă repetiție a celor amintite în această lucrare.

În executarea acestei reforme ne va servi ca orientare împrejurarea, că în imensa mulțime de cunoștințe cu cari îmbogățim intelectul elevilor, și care crește în raport cu dezvoltarea culturală, sunt unele, a căror lipsă nu atinge starea lor de fericire, pe când altele sunt indispensabile. Din categoria acestora din urmă, la cunoașterea cărora ajungem esaminând scopul vieții noastre, care este: *fericirea proprie și prin noi ajungerea la aceeași stare fericită, și a altora*, — fac parte și cunoștințele despre legile naturii, cari toate la un loc dau *ordinea naturală din lume* și care poate fi fizică și morală, după cum cuprinde în sine legile, ce cad sub simțurile noastre sau re-

FOIȘOARĂ.

Vârsta omenească.

1. *Pruncia.* Anumite principii religioase se pot stabili pentru fiecare vârstă omenească.

Sfânta scriptură ne înfățișează și prunci în leagăn. Nevinovăția și grozăvia fără-delegii omenești pusă față în față. Faraon din Egipt, înspăimântat de suferințele ce fu în stare poporul evreesc a le îndura în robie, poruncește moașelor să ucidă pe pruncii bărbătești și robilor, ca să-i împuțineze. Măsura nu ajută. Moașele se plâng, că scoale femeii n'au lipsă de ajutorul lor. Poruncește să fie uciși acești prunci. Se naște un prunc. Mama îl ascunde până în extrem. Și când nu mai vede chip de tăinuire, îi pregătește un coșuleț de papură și-l pune pe undele Nilului, în credință că o inimă femeiască va avea milă de el. Pruncul e salvat. Fetele lui Faraon îl scot din apă, îl dau mamei să-l lăpteze. E atât de simplă fapta și de frumoasă!

Să ne uităm la pruncul din leagăn!

Cât de stranie e porunca lui Faraon de a se ucide acei prunci! Același Faraon se intrupează în Irod în Vifleim. Toate s'au dus, însă urma Faraonului vrășmași

copiilor nu s'a șters. Atât bărbați, cât și femei. Copiii nenăscuți sunt omorâți în pânțele, precum ne asigură legi esistențe.

Creștinătatea n'a putut pune capăt acestui oribil lucru, necum Rachira care plânge pentru copilul ei.

Unii socotesc copiii ca pe o sarcină grea, deși casa fără copii e pustie. Unii îi socotesc ca pe o înmulțire a mizeriei. Așa s'a introdus și în doctrina bisericii, pentru care în leagăn nu e un copil mic, ci un om bătrân aducând din trecut experiențele păcatului strămoșesc și nu bucuria trecutului. Dar nu aceasta o discutăm.

Alții socotesc copiii ca o povară cu o mare și solemnă responsabilitate. Acestea sunt naturile credincioase, oneste. Atlas din legendă ținând globul, o mare povară, dar mama care poartă viața! Mama, care crede că e responsabilă pentru viața fătului, să o păzească și să o conducă, nu fără răbdare cheltuește nopți nedormite de veghere. Cine ar pune piciorul pe vapor să călătorească pe întinderea oceanului primejdios, dacă n'ar avea încredere în țaria vaporului, a mașinăriilor lui, în iscusința căpitanului și în eroismul marinariilor! Astfel suntem călăuzele responsabile ale copilului, pe care-l conducem în viață dela o margine la alta.

Mamă născută, știi tu, că copilul din leagăn e fiul lui Dumnezeu, și tu ești slujitoarea Lui! Tu ești ajutătoarea, Dum-

nezeu e conducătorul care-ți spune ce să faci! Știi ce a zis Cristos? Ingerii lor stau înaintea tronului Dumnezeu, Tatăl din Ceruri.

Să ne alocuim acest tablou ceros.

Cetatea cerească mai mult decât o curte împărătească. Împăratul e pe tronul său alb. În antișambră stau ingerii de pază, aducând vestile de pe pământ. Împăratul întreabă, cine e în antișambră și avea să vază fața mea, și solul ceresc răspunde. E unul ce vine din partea unui bărbat de stat, care conduce destinele neamurilor și a trimis sol după sfat. Dar Împăratul stă tăcând.

— Apoi: Un general care are să hotărască soarta cetățenilor — și vrea să știe ce va fi viitorul! Și tace Împăratul.

— Iată un filosof, caută să descurece întrebarea vieții, dibue după adevăr, și cum să-l tâlmăcească.

Iar Împăratul își întoarce fața în lături.

Iată și un profet, înainte de a pleca la biserică vrea niște îndrumări despre Împărat. Și iarăși tace.

Pe urmă din colțul antișambrei sfios un inger vine, în fața Lui se închină și spune, că din preajma unui leagăn de pe pământ sosește.

Iar Împăratul se întoarce și-l ascultă.

— Aceasta e ilustrația lui Cristos. Mai curând decât politicianul, și genera-

lul și filosoful și preotul... mama poate intra pentru sfat, înțelepciune și întărire dela Dumnezeu, ca să biruiască năozurile ei.

Ce este acel copil?

Ne învățăm adevărate taine. Aduce o cooperire a lui Dumnezeu și a iubirii Lui. Omul nu știe cine e Dumnezeu, până ce nu ajunge tată; nu știe ce înseamnă a fi tată până nu simte pulsațiile iubirii de tată în inima lui. Copilul e un mare revelator și semnul prezenței lui Dumnezeu e cel din leagăn.

E cel mai curat dar de inocență pe pământ. Nu e obiectul depravației. E strălucirea luminei Celui nevăzut și vecinic, ce poate fi sau spre virtute sau spre răcat, dar nu e pronunțat.

Acest copil din leagăn poate fi un erou ori un leș, să lăcuiească pe buzele lui adevărul ori minciuna, să sporească binele ori răul lumii. Viața lui e un dram din nevinovăție prin ispite la virtute ori la păcat. Calea virtuții nu e fără primejdie, fără luptă, fără lacrimi și fără suferințe amare.

Dar copilul din leagăn nu e nici virtute, nici viciu, nici curaj, nici lașitate, nici adevăr ori minciună, dreptate ori strâmbătate, ci... ori ce posibilitate.

În acest copil e ceva de trebuință pentru mamă, tată, frate, soră, prieten, preot, guvern, filantrop etc. Cătră toți

gulează viața noastră sufletească. De sub stăpânia acestei ordini naturale nu se poate abate, nimic din ceea ce constituie viața noastră, deci și școala va căuta să clarifice cunoștințele de felul acesta.

Că anume care din aceste legi să se predea, — căci în întregime nu e posibil a și le însuși cineva — dar nici nu e de lipsă, — chemat este a hotărâ un bun plan de învățământ.

Cât privește aquirarea de cunoștințe, am amintit că școala de azi hipertrofiază sufletele prin mulțimea de cunoștințe nedigerabile, ceea ce are ca urmare și nimicirea interesului față de studii.

În punctul acesta cu deosebire trebuie să-și facă simțită influința sa acest proces de simplificarea reducând materia la strictul necesar. *O direcție mai practică să i se dea instrucției, așa ca elevul să iasă mai bine înarmat pentru a putea lua cu succes lupta cu greutățile vieții.* Nu voesc să zic prin aceasta, ca să se sacrifice caracterul ideal al educației, bine știind, că bunurile ideale sunt mai durabile, și că fără un dram de idealism n'are nici un farmec viața. *Pentru a oferi educației nota aceasta ideală însă, școala de azi are să-și îndrepte privirile mai mult spre frumusețile naturii, tinzând la cunoașterea legilor și fenomenelor ce rezidă în ea.*

Deci să se lase obiceiul, de a se îndopa elevii cu cultura formală, de multeori de prisos, prin ceea ce consumă zadarnic o mare parte din timpul prețios al instrucțiunii.

Nu-i mirare apoi, că auzim pe mulți făcând trista constatare că pe departe de a fi condiționat progrese în viață, de pregătirea din școală, din contră acela, care vrea să presteze ceva, trebuie să se silească a uita cât mai în grabă cele predate în școală, ca și când aceasta ar fi o condiție pentru a putea primi cunoștințele pentru viața practică, de cari școala a uitat a-l împărtăși.

Școala este chemată ca prin momente plăcute, ce le procură, să trezească interes față de toate felurile de cunoștințe.

O cale sigură, întru dobândirea acestui rezultat îl oferă *învățământul intuitiv*, având a se promova tot deodată și procesul de individualizare, care în regulă generală, rămâne un „*pium desiderium*”. O scădere a școlii moderne e tocmai, că elevii mai deștepți sunt condamnați a se acomoda cercului de apercipție al celor inferiori, mai târziori în gândire, ceea ce pe lângă că consumă o mare parte de timp

acestia Dumnezeu zice? Ajutați să facem om după chipul și asemănarea noastră.

Noi toți am fost odată copii mici. Ce au făcut cu noi! Două căi ne au stat înainte. Pe care am apucat — ce am câștigat din pruncie?

Ce am realizat din programul lui Pavel: Credință, iubire, nădejde!

Suntem cum am fost în pruncie și ce am adaus la comoara prunciei noastre! Cum am sporit talanții ei.

NB. Interpretarea religioasă a prunciei, sub numirea: Evangelia prunciei, a fost o conferință liberă la ultima sesiune de copii în Orlat a Reuniunii agricole sibieni.

2. Copilăria. Pentru interpretarea religioasă a copilăriei să luăm istoria lui Samuil.

Fii Israelitenilor ajunseră în pământul făgăduinței. N'aveau templu zidit, nici case de locuit, ei trăiau în corturi și în colibi.

Templul era ca în pustie cortul măr-turisirii, simplu și neîmpodobit.

Avea însă despărțământul altarului ou tablele legii în sioriu.

În sfânta sfintelor avea intrare numai arhierul.

(Va urma).

dă pricină la neatențiune, și deci se zădărnicește orice muncă de concentrare.

Așa își are esplanadă, că mulți deși eminenti au înșelat așteptările profesorilor lor. Cauza trebuie găsită în mersul încet al instrucției, care în loc de a oțeli forțele sufletești, infiltrează în elevi nepăsarea și anume prin fapte, că oferindu-le studiul puține sau astfel de greutăți, pe cari ei le pot învinge cu neînsemnate forțări și jertfe, facultățile lor spirituale pierd tot mai mult din energia lor.

Urmarea este apoi, că elevul părăsind băncile școlii, sucombă în fața primelor atacuri ale luptei pentru trai. Prin sistemul acesta școala crește numai mediocrități; oameni de duzină, meniți a da umplutura pentru organismul social și a forma masa celor conduși.

Teren bun pentru introducerea unui spirit de reformă în instrucțiune, oferă — cum am zis — studiul limbistic.

Deși în timpul mai nou s'au pornit unele curente, cari cer ștergerea limbii latine în cei trei ani începători ai școlii medii, totuși renunță a discuta folosul limbilor clasice întru promovarea facultăților intelectuale a națiunii. Se va înzista — repet — asupra cuprinsului mai mult, decât asupra formelor gramaticale, pentru ca astfel să fie înțelese și simțite operele de artă de valoare neperitoare.

Astfel stă lucrul și cu istoria, din care au a se scoate cunoștințele de lipsă pentru educația cetățenească a tinerimii noastre, cu cunoștințe referitoare la organismul politic și social al statului, la stările constituționale în legătură cu cari vom preda datorințele și drepturile cetățenești; altcum să nu ne mirăm că poporul, lipsit de maturitate politică sucombă așa de ușor în fața ispitelor socialiste, democratice.

Căți dintre educatori își dau sama apoi despre rostul măreț al istoriei antice, de a deștepta în elevi însuflețire față de tot ce e nobil, înalt, și căți știu să trezească admirație față de faptele ilustre și demne de imitat ale bărbatilor mari, ale căror figuri le eternizează această știință, și cari menite sunt a ne întări energia noastră de muncă. *Să se accepte în punctul acesta părăsirea filosofului Comte, care prescrie în programul de zi al elevului o scurtă meditație asupra vieții câte unui binefăcător al omenirii, se înțelege, că o astfel de tratare, câtă vreme nu arată rezultate neîntârziate, pentru cei mai mulți e o pierdere de vreme.*

Unii ca aceștia trebuiesc înșiși convinși de superioritatea unui atare metod, care nu judecă valoarea instrucției după mulțimea de date îngrădite în memorie, ci o face pendentă dela cantumul de energie al spiritului scrulător și dela calitatea cunoștințelor.

Orice altfel de tractare, este un sistem de muncă greșit, un mod nepractic de a împărtăși cunoștințele.

Pe baza reflexiunilor făcute până aci ușor putem afla, care este cauza scăderilor sistemului de învățământ de azi. Ea trebuie căutată în concepția greșită a multor bărbai de școală, despre valoarea științei și a adevăratei culturi.

Mai ales însă în falsa judecată, că până ce elevul se află sub mână profesorului n'are decât să se toarne în el ca într-un tolceriu orice idei, cunoștințe, fie și cu prețul unei încordări supraomenești a memoriei.

Prin aceasta, chiar dacă nu se pricinuește un rău direct, despre realizarea vre-unui profit moral nu poate să încapă vorbă. Pe departe de a se putea crea ceva durabil ca dezvoltarea facultăților ele-

vului și trezirea interesului pentru fiecare ram de cunoștințe, ceea ce fapt nu e altceva, decât a i crea mijloace, pentru a-și însuși o adevărată cultură.

Dând elevului această armă în mână pentru a împrăstia întunecul neștiinței, l-am făcut capabil a se opune patimilor și pornirilor sale de rând, de a se ști stăpâni pe sine. Căci, precum am amintit, școala trebuie să stăruie, ca între ideile și acțiunile la cari trebuie datat elevul, să se stabilească o legătură intimă.

În virtutea acesteia, ivirea unor idei în conștiință face să se reproducă și faptele corăspunzătoare.

Câtă vreme însă *căldura sentimentelor* este mai ales care mai ușor pune în mișcare mecanismul sufletului omului, producător de fapte, tocmai pentru producerea acestei călduri, atât de necesare pentru contopirea ideilor în sentimente, am insistat în lucrarea de față.

Am accentuat absoluta necesitate a unei creșteri religioase, ca cea mai sigură cale ce conduce pe elev în lumea de sentimente nobile morale. Ajuns aici, el desbracă haina poftelor egoiste, așa, că nu din dorința după plăceri, nu din frica de pedeapsă isvoresc faptele sale, ci acolo sunt rezultatul unor sentimente puternice.

Îndeplinirea de fapte, ce le naște simțul religios creștinesc cu timpul se preface în o datină, în a doua natură, întrucât un simț profund religios stăpânește sufletul și regulează acțiunile noastre și după ce s'a stins focul credinței.

Pildă ne dă în privința aceasta învățatul Renan în cuvintele: „*Parcă tot mai simț puterea credinței în mine, deși am pierdut-o, îndreptându-mi viața, ceea ce mă interesează și mai mult în convingerea, că adevărata credință te ține în stăpânirea sa chiar și după ce te-ai lăpădat de ea.*”

Noi din parte-ne vom face concluzia, că deoarece ideile religioase au puterea de a trezi astfel de sentimente, cari chiar după dispariția lor lasă în urmă un *obligament*, în virtutea căruia ne îndreptăm viața, să se stăruie întru punerea temeliei unei adevărate culturi religioase morale, în fața căreia se frâng pornirile de rând ale elevului. Cum vedem, din cele înșirate până aici o îmbunătățire a stărilor bolnăvicioase sociale de azi se poate aștepta numai dela o reformă sănătoasă a învățământului din școala medie, care are să lucreze cu teme întru educația tinerimii și apropierea ei de o stare ideală, de perfecțiune morală, nu numai în vederea însușirii de cunoștințe conform programului obicinuit de studii.

Fiecare conducător de școală să-și ia ca deviză în activitatea sa cuvintele ilustrului învățat american Emerson, care stabilind menirea vieții omenești zice: „*Adevărata chemare a omului e să stăpânească deasupra haosului. Cât în anii vieții sale, el are să împrăstie în toate părțile sămânța cunoștințelor și a unei dispoziții, pentru ca totul să ia chipul blândității, și astfel să sporească recolta dragostei și bunăstării materiale și morale.*”

Întru întruparea unei stări ideale să lupte întreaga floarea inteligenței noastre, sub conducerea bărbatilor de școală. Lucrând astfel, însuflețiti de nădejdea elușării unei sorti mai bune, ușor ne vom putea crea condițiile necesare întru dezvoltarea noastră națională, culturală și materială, ca factor puternic întru întruparea idealului unității culturale, și a asigurării viitorului nostru fericit ca neam.

Budapesta, 20 Iulie n. 1910.

Dela sate.

Distingerea unui preot harnic.

Răhău, 25 August v.

Cu ocaziunea împlinirii anului 80-lea dela nașterea gloriosului nostru monarh, Excelența Sa, iubitul nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan a distins câțiva preoți cu brâu roșu. Între aceștia suntem mândri a putea număra și pe preotul nostru, Nicolae Cărpinișan. Această distincție a făcut cea mai bună impresie în cercurile noastre, cari cunoaștem pe părintele distins o persoană activă pe mai multe terene, și așteptam oarecum să i se recunoască meritele și din partea bisericii.

Spre orientare schițez unele momente mai însemnate din activitatea de 20 de ani (1890—1910) a sărbătoritului.

Când la anul 1894 reuniunea de agricultură a comitatului Sibiu a scris concurs pentru monografiile comunelor, dintre preoți numai doi s'au răspuns la concurs, între ei era parohul N. Cărpinișan, cu monografia comunei Răhău, care a fost și premiată. Tot pe acel timp a egitat dsa și pentru introducerea cronicelor la biserică și pentru conferințele preoțești, cari mai târziu s'au regulat și dispas oficio. Tractul Sebeșului a introdus de timpuriu acele conferințe atât de necesare pentru situația de azi a preoției. Însărcinat de conferința preoțească a studiat în comunei din cerc, cum sunt regulate petrecerile tinerimii dela sate, și a elaborat un regulament, care s'a introdus apoi în toate comunele protopresbiteratului (1900) și s'a comunicat spre introducerea și protopresbiteratelor învecinate. În conferințele preoțești cu temele sale de actualitate a câștigat totdeauna simpatia colegilor săi.

Dela 1895—1902, periodul edificării școlii noastre confesionale, a desvoltat o activitate de apostol, pentru care motiv Ven. Consistor i-a exprimat recunoștința sa. Azi pompoasa școală cu etaj și cu patru învățători din Răhău, ca edificiu, ca aranjament (mobile, bibliotecă, aparate, grădina de pomi etc.) e ridicată în șirul școlilor frunțase din arhidieceză. Ca să introducă și spiritul modern în școală a votat (la 1903) dela sine, în conștientare cu un frunțas din comună, frumoasa sumă de 80 coroane pentru un învățător, care va înființa o biserică, iar în 1906 iarna ținea prelegeri cu cantorii bisericii, pentru regularizarea cântărilor bisericesti, ca melodii și prozodie. Pentru cultura poporului, pe lângă bibliotecă și prelegeri populare, a pus la cale (în 1906) înființarea unei societăți de lectură.

Nu puțin osteneală l-a costat și repararea, apoi înzestrarea bisericii cu vestimente, aparate, prapori, coridor și icoane de valoare, pe cari credincioșii, atrași de manierile și calitățile alese ale parohului lor, cu drag le puneau pe altarul bisericii, așa, că azi mulți peregrinează la acea biserică pentru a-i admira curata și pompoasă întocmire internă.

Fondurile acestei biserici înființate în cei zece ani ultimi la stăruințele preotului nostru sunt următoarele:

1. Fondul pentru dotația preoților, dotat anual din partea preoților; azi se urcă la suma de 2000 cor.
2. Fondul cultural, de peste 5000 cor.
3. Fondul pomenilor, peste 1200 cor.
4. Fondul de buzate, peste 1800 cor.
5. Fondul cantonilor de 80 cor.
6. Fondul Șaguna 300 cor.

Aceștia sunt creațiuni, în cari pe lângă alți factori asemenea însemnați parohul Cărpinișan își are partea leului din osteneală. Că toate acestea fonduri prosperează și înaintează repede, este iarăși meritul conducătorului.

Nici pe terenul economic n'a rămas înapoi iubitul nostru părinte. Prin anul 1892—1893 a cumpărat pe sama oamenilor o pădure, într'un timp când toate organele administrative i s'au opus, și dacă nu i se puneau pedeci, era azi al comunei și un munte, după care stăt oțtează locuitorii.

Ca raportor agronomie din 1902 ministrul de agricultură i-a exprimat anual recunoștința sa. Când Asociațiunea a decretat ținerea de prelegeri — ochi despărțământului erau fiosați spre parohul Cărpinișan, ca unul versat în teoria și praxa economiei, și care și-a îndeplinit în cerc cu mult succes rolul de prelegător. Chiar și comitetul reuniunii economice comitatense l-a distins cu mulțumită pentru primul său elaborat, ca membru al celui comitet.

Stima generală de care se bucură părintele și la cei străini a făcut, ca la alegerea de membri în comisia economică cercuală, în congregație, la compunerea listelor electorale, la alegerea de deputat la universitatea săsească, totdeauna să fie dănsul luat în combinațiune.

Ac acestea sunt unele din meritele părintelui N. Cărpinișan, pentru cari a fost distins și pe cari le înșir aici numai pentru acei prietini și neprietini ai d-sale, de jos și de sus, cari nu l-au cunoscut și n'au vrut să-l considere. Dorința mea fermă este, oă în arhidieceză să fie cât de mulți preoți de calibrul părintelui Cărpinișan: cu cultură, caracter integru, morală superioară, stimă și încredere generală și nemărginită, activitate până la jertfă de sine, zel și interes pentru cauzele poporului, — și atunci am smuls în scurt timp oropsitul nostru popor din neagra și neștiută și proverbială i sărăcie.

Rb.

Un apel.

Domnul Nicolau Ivan asesor consistorial, delegat al comitetului central al „Asociației” pentru conducerea adunării extraordinare a despărțământului Sghișoara ce se va ține în 14/27 Sept. a. c. la Elisabetopol, a lansat un apel către vreo 30 de fruntași și preoți din acel despărțământ pentru mai bună reușită a adunării. Ar fi de dorit ca toți preoții, învățătorii și fruntașii, cari se interesează de mersul cultural al poporului nostru, dintre cari însă până acum membri sunt numai 4 (zis: patru), să participe la acea adunare și să se înscrie între membrii celei mai înalte instituții culturale românești din Ardeal. Căci e curată rușine, că din 40 comune și 2 orașe să nu se înscrie mai mulți de 4 membri și ar fi o pată pe inteligența aceluia despărțământ, dacă din lipsa de membri nu s'ar putea face constituirea și alegerea comitetului cercual și nu s'ar putea ține adunarea. Sperăm însă că apelul lansat nu va rămâne fără răsunet. Apelul e următorul:

Stimate domnule! Pe teritoriul despărțământului IV. Sghișoara, a cărei adunare extraordinară am convocat-o la Elisabetopol pe 14/27 Septembrie a. c., — sunt azi numai 4 membri ordinari, — o împrejurare, care ne-ar face imposibilă chiar și constituirea și alegerea comitetului cercual. Atrăgându-vă luarea aminte asupra acestor stări de lucruri vă rog cu toată stima, ca să binevoiți a vă înscrie cel puțin în rândul membrilor ordinari, și să faceți între persoanele cu dare de mână propagandă, ca să participe la adunare, care ni s'a îngăduit să o ținem, căci ar fi o pată pe noi, dacă nu o am putea ține din lipsă de membri și de interes a fruntașilor din acele părți.

Sibiu, în 1/14 Septembrie 1910.

Cu stimă:

Nicolae Ivan
ases. cons.

Dispensariu pentru tuberculoși.

Reuniunea igienică din comitatul Sibiiului a hotărât să înființeze și la 15 Septembrie a. c. se inactiveze un dispensariu pentru tuberculoși. Crearea acestei instituții umanitare a fost cu puțință numai cu ajutorul statului care a dat 3000 cor. pentru primul aranjament și va da în fiecare an câte 5000 cor. în scopul combaterii tuberculoșilor. Reuniunea igienică speră, că afară de dotațiunea aceasta va mai primi ajutoare din partea instituțiilor filantropice locale, a fundațiilor și societăților filantropice, precum și legate și donațiuni dela particulari, a căror primire o va confirma pe cale publică.

Scopul dispensariului este combaterea hotărâtă și energică a tuberculozei cu toate mijloacele, pe cari știința și experiența le-a constatat a fi cele mai bune. Mijloacele de căpătenie sunt următoarele: Cercetarea și constatarea cât mai timpurie a tuberculozei la toate acele persoane, cari se prezintă cu simptome suspecte; cercetarea membrilor familiei; instruirea cu privire la ființă, răspândirea și impedirea tuberculozei; delaturarea și distrugerea materiei infectante; dezinfectarea locuinței când se schimbă domiciliul ori în caz de moarte. Desteptarea celor mai largi straturi ale populației; combaterea lipsei de locuințe bune, a alcoolismului etc.; mai departe acordarea pentru cei lipsiți de ajutoare în formă de alimente (carne, pâine, lapte), în formă de utensilii (pat, scupătoare, termometru etc.), în formă de bani și anume ca întregire la chirie ori ca ajutor în caz de primire în vre-un sanatoriu pentru tuberculoși, ori ca ajutor pentru familie și în alte asemenea cazuri.

Ordinațiunile medicale gratuite pentru toți aceia, cari reclamă ajutorul dispensariului, se vor ține deocamdată Marția și Joia după amiez la orele 3—4 în locuința domnului Dr. Carol Ungar, Strada Schevis Nr. 2, în etajul prim.

Pentru a putea satisface scopurile filantropice amintite în măsură cât mai mare, ne adresăm către toți aceia, cari

ar dori să contribuie pentru scopul acesta cu o taxă anuală cât de mică și îi rugăm respectuos, ca eventualele donațiuni să le trimită direct pe adresa medicului dispensariului, care este domnul Dr. Carol Ungar.

Sibiu, în 1 Septembrie 1910

Comitetul reuniunii igienice.

NOUȚĂȚI.

Aniversarea Griviței. În memoria soldaților căzuți pe câmpiile Bulgariei în ziua de 30 August 1877, s'a oficiat, luni înainte de amiază un parastas militar la Mitropolia din București. Parastasul a început la orele 10 a. m., a oficiat vicarul St. Mitropoliei, arhiepiscopul Teodosie Ploceștean. Se aflau de față la această solemnitate generali, coloneli, ajutorul comandantului pieței, etc. După oficierea serviciului divin dl general Wartiade a ținut o cuvântare și apoi s'a primit defilarea unei companii din batalionul 2 de vânători.

Adunarea românilor bucovineni. Partidul român din Bucovina, având de scop a promova interesele naționale, confesionale, culturale și economice ale românilor bucovineni, a convocat o adunare pe ziua de 2 Octombrie 1910 în Cernăuți. Se va discuta Statutul partidului român din Bucovina; se va face alegerea comitetului, se vor lua măsuri privitoare la apropiatele alegeri pentru dieta țării ș. a.

„Despre chestia română.” Sub titlul acesta am primit la redacție o broșură scrisă în urgurește de *Mallász Ioséf* și tipărită în Deva. Autorul se ocupă în ea cu acțiunea de împăcare și ajunge la concluziunea că înțelegere se poate face între Români și Maghiari numai astfel, dacă din parte maghiară iau firele în mână cei mai mari șovinisti, iar din parte română extremiștii. Dacă aceștia vor ajunge la înțelegere, atunci pacea e asigurată, o pace durabilă și binefăcătoare. Iar de nu se vor putea înțelege, va trebui să fie continuată lupta de rasă, până la nimicire, ori a maghiarilor din Ardeal, ori a Românilor, căci așa „nu mai putem trăi”.

Din Dej primim spre publicare următoarele: Din incidentul adunării generale a „Asociației” în zilele de 18 și 19 Septembrie n. în orașul Dej, aduc la cunoștință onorabilului public românesc, că comitetul de încuierare își va avea biroul în localitatea institutului de bani „Someșana”. Rog din nou onorabil public, să binevoiască a-și anunța participarea de cu vreme, ca nu cumva să se ivească neplăceri și încuierări în mersul încuierării. Că cine și unde va fi încuierat numai la sosire se va putea spune. În numele comitetului de încuierare: *Dr. Ioan Mezei* avocat.

Concert bisericesc, în folosul instalațiunii de încălzire a bisericii romano-catolice din Sibiu, se va ține la *Joi* în 22 Septembrie n.

Concedin. „Transilvania” în numărul apărut acum, scrie că s'a acordat dlui O. Goga, secretarul literar al „Asociației”, un concediu cu începere dela 1 Iulie până la 1 Decembrie 1910. Concediul, de astădată, nu este împreunat cu retribuție.

Militare. În legătură cu noua lege militară se discută în ministerul de război și asupra chestiunii înălțurării voluntariatului de un an.

Deschiderea electricului între Viena și Pressburg. În 4 Octombrie, ziua onomastică a Maestății Sale Monarhului nostru, se va face deschiderea festivă a căii ferate electrice dintre Pressburg și Viena.

Monete nouă turcești. Stăpânirea turcească a luat dispoziții pentru baterea monetelor de nichel 5, 10, și 20 parale în preț total de trei milioane piastră. Monetele acestea vor purta inscripția franceză: „Egalité, liberté, justice, fraternité.”

Nenorocire. În minele de aur dela Ruda, la 12 Apostoli, s'a întâmplat Sâmbătă o nenorocire. În urma unei exploziuni au fost omorâți doi muncitori: Nicolae Adam și Gerasim Todea.

Târgul de vite al Sibiiului din zilele acestea a fost unul dintre cele mai bune. S'au vândut 1218 oi, 849 cai, și 4376 de vite. Cea mai mare parte de vite s'a cumpărat pentru Viena.

Coroane eterne. Corpul profesoral al seminarului „Andrei” din Sibiu, în scopul eternisirii memoriei mult regretatului profesor *Demetriu Cunțan*, fost membru onorabil al „Reuniunii socalilor români din Sibiu”, a dăruit fondului „Andrei” baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, al numitei Reuniuni 10 cor. La acelaș fond au mai dăruit: Bas. Necșă, paroh (Apoldul-de-sus) 20 bani, Ghenadie Bogoevici, protosinod (Budapesta) 1 cor., Ioan Pope, paroh (Săliște), soția sa Alexandrina n. Nicolescu și copiii lor Ionel, Mărioara și Istinața, anume în amintirea surorii respective comnatei răposate Mărioara Petra n. Nicolescu (Ibănești) 1 cor. 40 bani și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani.

Cheltuelile războiului. E un vechiu adevăr, că războiul este lucrul cel mai scump din lume. O campanie înghite sume formidabile de bani. Expedițiile lui Napoleon au făcut Englezilor o cheltuială de aproape 21 de miliarde coroane; atât au trebuit să jeftească englezii pentru a răsturna de pe tron pe marele Napoleon. Războiul în contra burilor din Africa de sud a costat pe englezi peste 5 miliarde de coroane. Comori colosale s'au dat și în războiul francezo-prusian din 1870 și 71, francezii au pierdut aproape zece miliarde, iar germanii peste trei miliarde de coroane. Scumpă „petrecanie” a fost și războiul ruso-japonez, care a costat pe cele două popoare cam șapte miliarde cor. În vreme de războiu cheltuiala pe zi a unui soldat este în termin mediu opt cor. Prin urmare, o armată de o jumătate de milion consumă în vreme de războiu 40 milioane coroane pe zi, fără a mai socoti cheltuelile de alt soi și pagubele nespuse de mari. Cifrele acestea dovedesc, că războiul este cea mai grozavă calamitate a omenimii. Războiul pretinde nu numai bani în cantități amețitoare, ci ne mai ia ca jertfă și floarea poporului.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” a elevilor din secțiunea teologică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1910/11 în ședința ținută la 29 August (11 Septembrie) 1910 sub prezidiul Preaovioșiei Sale dlui Dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial în modul următor: Președinte: Dr. Aurel Crăciunescu prof. sem. Vicepreședinte: Georgiu Comșa teol. c. III. Notar I.: Vasiliu Oana teol. c. III. Notar II.: Romul Popa teol. c. I. Casar: Petru Chirca teol. c. II. Controlor: Valeriu Judele teol. c. III. Bibliotecar: Vasiliu Stoicanca teol. c. II. Vicebibliotecar: Ioan Sandu teol. c. I. Econom: Ilie Paștină teol. c. II. Membri în comisiunea literară: Ioan Budu teol. c. III. Victor Iacob teol. c. III. Grigorie Vermeșan teol. c. III. Iuliu Josan teol. c. II. Dameschin Ioanovici teol. c. II. Alecsandru Man teol. c. II. Dionisiu Bucer teol. c. I. George Guiman teol. c. I. Teofil Ioanovici teol. c. I.

Fotografii interesante. Dl Emil Fischer din Sibiu, fotograf al curții, a expus la intrarea atelierului său mai multe tablouri de o mare frumusețe. Tablourile, făcute de însuși fotograful sibian, reprezintă priveliștile cele mai romantice din codrii Sibiiului.

Urmașii lui Shakespeare. În Anglia lucrează un comitet care are de scop să adune tot ce stă în oarecare legătură cu marele poet englez sau cu operele sale. Comitetul acesta își împlinește conștiințos datoria; cu un lucru însă pare a nu se ocupa, nu cercetează adevărul, mai trăesc ori nu în Anglia urmași de ai nemuritorului Shakespeare. El, se știe, a avut mai multe fete, care s'au măritat. Urmașii cine știe, dacă nu vor fi având trebuință de ajutoare, — scrie o revistă din Londra.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu secția pedagogilor, s'a constituit pe anul școlar 1910/11 în ședința ținută la 29 August (11 Sept) 1910 sub prezidiul Preaovioșiei Sale Domnului Dr. Eusebiu R. Roșca în modul următor: Președinte: Dr. Vasile Stan prof. sem. Vicepreședinte: Ioan Dragomir ped. c. IV. Notar I.: Aurel Z'chil ped. c. IV. Notar II.: Gavril Bogdan ped. c. II. Casar: Simeon Dragoman ped. c. III. Controlor: Iuliu Herlea ped. c. II. Bibliotecar: Gheorghe Spărchez ped. c. III. Vicebibliotecar: Gheorghe Groza ped. c. I. Redactor: Ioan Vigheci ped. c. IV. Econom: Vasile Streulea ped. c. III. Membri în comisiunea literară: Dionisie Herlea ped. c. IV. Alexandru Iosof ped. c. IV. Gheorghe Cliniciu ped. c. III. Nicolae Oltean ped. c. III. Dionisie A'bu ped. c. II. Nicolau Pașcu ped. c. II. Virgil Bran ped. c. I. Nicolau Nistor ped. c. I.

Teatrul orașului. Astăzi Vineri se va reprezenta *Romeo și Iulia*, tragedie în 5 acte; Sâmbătă opera *Prințesa dolarilor*; Duminică *Floarea dela Ghimeș*, piesă din popor cu cântece.

D'ale copiilor. Intr'un restaurant o fetiță întreabă pe mamă sa: „Mamițco, cine e domnul acela cu pletele mari?” — Mama: „Este un domn, care scrie poezii.” — Fetița: „Dar dacă-i tai pletele, mai poate scrie poezii?”

Arderea pădurilor. Zilele acestea au fost mari arderi de păduri în America de nord. Au ars câteva mii de hectare și s'au nenorocit sute de vieți omenești. Priveliștea pădurilor în flăcări, cum scriu corespondenții marilor ziare, este înfrîtor de frumoasă. Pădurea întregă este un iad ce a'eargă pe pământ, cu tunete grozave, cu răsturnări de barzi uriași, cu bucați colosale de jărătie, care aruncă în văzduh ploaie de scântei. Purtat de vânt câte odată focul se ivește pe neașteptate deasupra capului păstorilor sau a lucrătorilor veniți pentru a-l stinge. La noi nu se pot întâmpla incendii atât de uriașe, pentru că pădurile noastre de brad nu sunt atât de mari ca cele americane; afară de aceasta brădetul la noi este separat de olaltă prin pădurile dese de fag și de stejar.

Canibali în Congo. *Petersen*, un învățat norvegian, a stat mai lung timp în statul Congo. Intors acasă face o dare de seamă despre cele văzute la canibali din ținutul statului Congo, unde se vede că tot mai sunt sălbatici cari se hrănesc cu carne de om. În drumul său *Petersen* s'a întâlnit odată cu căpetenia unei seminții, care i-a mărturisit, că a mâncat o mulțime de oameni, și că îi place mai ales inima, carnea cealaltă o cedează bucuros supușilor săi. Autoritățile belgiene au luat măsuri pentru a stărpi canibalismul în statul Congo, totuși mai sunt unele părți, în care pe lângă toate pedepsele aspre, sălbatici totuși se hrănesc cu carne de om. Canibali povestesc, că dorul de carne omească îi cuprinde adeseori cu o putere irezistibilă. Unii dintr'ânșii, cu gusturi mai subțiri, nu mănâncă decât carne de copii tinere, fiind această fragedă și moale. De obicei se ospătează cu carnea celor prinși în războaie, chiar și dacă prizonierii fac parte din aceeaș seminție. Pentru oamenii albi nu este totdeauna primejdios a petrece între acești sălbatici, căci onorabili se tem grozav de puterea celor albi.

Pisică artificială. Ziare din Berlin scriu, că un tânăr inginer de acolo a arătat reprezentanților presei o interesantă invenție, și anume o *pisică artificială*, care se crede că va aduce excelente servicii în lupta contra șoarecilor și cloșanilor. Pisica artificială, făcută din ghips, samănă perfect cu pisica naturală. La grunz are un șurub, care face ca animalul de ghips să miaune, să miște din coadă, să caște din gură atât de firesc, încât îți vine să crezi că se mișcă o pisică adevărată. Inventatorul zice, că un aparat de acesta pus în cămară împrăștie toți șoarecii și cloșanii; mai are și folosul acela, că gospodinele nu trebuie să poarte grija de eventuale pagube ce ar putea pricinui o pisică adevărată pusă în cămară. Prețul unei pisici artificiale este 5 coroane. Până acum au cumpărat astfel de pisici mai mulți restauratori. Dacă invenția va isbuti deplin, Germania va avea un nou fel de fabrică, și adevărată fabrică de pisici artificiale.

Economie.

Mașină de sămănat.

Subscrierul comitet central pune la dispoziția economilor noștri din comune, în cari folosirea mașinei de sămănat nu este cunoscută, *mașina Drill de Losoncz* cu 17 rânduri, cu care se poate sămăna grâu, săcară, trifoiu, rapi etc. și poate fi trasă de 2 vite.

Cererile pentru folosire se adresează comitetului și vor fi considerate în ordine, în care au intrat. La cererea pentru folosire să se elăture o consemnare a economilor din cutare comună cari doresc a folosi mașina, consemnare compusă de parohul sau învățătorul locului, în care să se facă și declarațiunea, că mașina o vor transporta pe speșele lor și o vor reda comitetului în stare bună. Celelalte condițiuni pentru folosire se vor stabili la luarea în primire a mașinei.

Sibiu, 13 Septembrie 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța
prez.Vic. Tordășianu
secretar.

Nr. 363/1910.

(356) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător-cantor la școala gr. or. română din Erdő-sängeorgiu, protopresbiteratul Murăș-Oșorheiului, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariu 1000 cor. și anume 600 coroane repartite dela popor și 400 coroane ajutoriu care să asceaptă a fi votat dela stat, cuatiri în natură și 1/4 jugăr grădină.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze cererile însoțite cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susindicat, notându-se că vor fi preferiți candidații cântăreți, pentru că alesul învățător va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică.

Cuincuenalele se vor presta la timpul său după anii serviți la această școală.

Concurenții să indatorează a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a-și arăta destoinicia în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Murăș Oșorhei, 30 August v. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului M. Oșorhei.

Stefan Russu
protopresbiter.

Nr. 342/1910 prot.

(359) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din Roșia protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: Salar fundamental 1000 cor. (600 cor. dela biserică, doi stângini de lemne computați în 28 cor. și 372 cor. dela stat). Locuință în natură și grădină eventual 20 cor. relut.

Preferiți vor fi cei cu cunoștințe muzicale apte a forma cor eventual cei cu curs pentru grădinile de repetiție economică.

Reflectanții la acest post să-și trimită cererile însoțite cu documentele prescise subsemnatului oficiu în termenul fixat și să se prezinte și în comună spre a se face cunoșcuți.

Sibiiu, în 2/15 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Sibiiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 416/1910.

(344) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională de nou înființată în opidul Ighiu se scrie concurs nou, cu termen de 15 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Salariu 1000 coroane, plătit în rate lunare anticipative din lada bisericii, cuartir constător din 3 odăi și culină în edificiul școlii, lemnele de foc necesare și grădină.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze cererile însoțite de toate documentele recerute subsemnatului oficiu în termenul susindicat, notându-se că vor fi preferiți candidații cu cual fișțiune superioară și cei buni cântăreți, în deosebi pentru că alesul învățător va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică, pentru care serviciu i se va da în folosință un jug. de pământ arător; iar pentru formarea de cor, ceea ce încă se pretinde dela cel ales, i se va vota o deosebită remunerațiune din partea comitetului parohial.

Cuincuenalele încă se vor presta, la timpul său, tot din partea bisericii, dar numai după anii serviți la această școală

Concurenții se indatorează a se prezenta, până la ziua alegerii, la biserică pentru a-și arăta destoinicia în cântări și a se face cunoșcuți poporului.

Alba Iulia, 24 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Local de birt de eesarândat.

Consistorul arhidiecezan dă în arândă prin licitațiune publică localul său de birt din strada Urezului Nr. 5 care e foarte potrivit și de prăvălie pe timp de 6 ani, începând dela 1 Maiu 1911.

Licitațiunea verbală la care se va primi și oferte închise, se va ține Mercuri la 12 Octomvrie 1910 oarele 10 înainte de prânz, în localul Cassei Consistoriale.

Prețul de strigare e de 1400 cor. la an, vadiul 10%.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul Cassei Arhidiecezane în orele de birou dela 8—12 înainte de prânz.

Consistoriul arhidiecezan.

(343) 2—3

Advocatul

Dr. H. Müller

și a deschis

cancelarie advocațională

în

Sibiiu, strada Cismădiei Nr. 27.

(343) 3—3

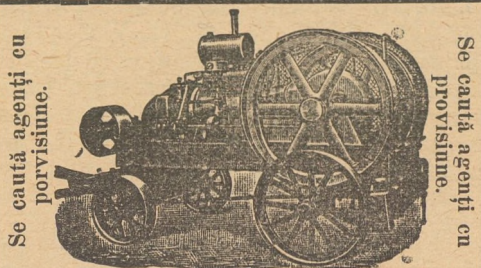
Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 63—

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

Aviz părinților!

La o familie română fără copii în Sibiiu se primesc doi copii de naționalitatea română. Pentru învățarea limbei maghiare se garantează. Condițiunile de întreținere după învoială.

Doritorii să se adreseze la

Admin. „Telegrafului Român”.

(357) 1—3

Anna Dörschlag,

școală particulară pentru desen după natură și pictură.

Instrucțiunea se începe la 15 Septemvrie. Winterg. 3.

(355) 1—3

Dela Librăria arhidiecezană se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Valra luminoasă” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

— Ioan Părău, măiestru croitor —

Schimbare de local.

Am onoare a aduce la cunoștință On. public român și a On. mei mușterii că atelierul meu de croitorie aflător până aci în strada Poplăcii Nr. 21, mi l-am strămutat în strada Măcelarilor Nr. 36, edificiul cel nou (colțul din strada Poplăcii și a Măcelarilor) vis-à-vis de Librăria arhidiecezană.

Rog deci On. public și binevoitorii mușterii a mă onora și pe viitor cu prețioasele comande pe cari le voi executa cu cea mai mare îngrijire.

Sibiiu, 16 Septemvrie st. n. 1910.

Cu stimă:

Ioan Părău
măiestru croitor.

(358) 1—3

— Sibiiu, strada Măcelarilor Nrul 36. —

Fabrica drezdană de motoare societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu

Benzin, ulei crud, gaz, petrolu, precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltueli de mânăre:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

IGNACZ GELLÉRT & COMP.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12—91.

Garanție foarte bună. Condiții de plată favorabile.

(243) 9—12

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

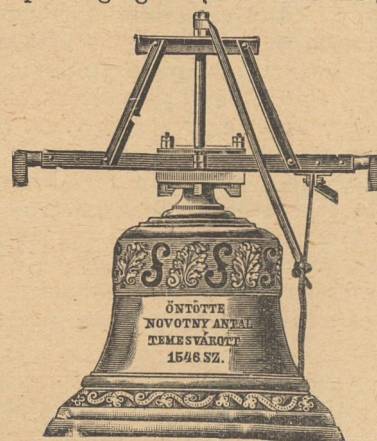
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(302) 52—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cismădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[94] 35—52

— Telefon 172. —